

Släktföreningsmötet i Falun 22 - 24 augusti 2003

Foto: Kjell Jansson

Träff med glada återseenden - så lydde rubriken på den artikeln som publicerades den 25 augusti 2003 i FaluKuriren. I samband med att bilden togs, inför vår utflykt på fredagseftermiddagen, blev vi intervjuade av Gudrun Klefbom som sedan skrev:

Glada släktingar från Penningby i söder och Umeå i norr träffades den 22-24 augusti i Falun då Lalandersläkten höll sammankomst.

Föreningen bildades 1945 av bland andra Axel Lalander som bodde och verkade större delen av sitt liv i Falun. Här var han riksbanksdirektör under många år från början av 1930-talet. Fränderna träffas regelbundet och har god kontakt.

- Det beror nog till stor del på att min farfar Axel tidigt började släktforska, berättar Magnus Lalander från Ludvika.

Släkträffen avverkade ett digert och intressant program under dagarna i Falun. Sundborn och Ornäs besöktes, Örjan Hamrin berättade om Falu stads historia och Sven Lalander, släktens nestor idag, berättade om sin far Axel Lalander. Medlemmarna besökte förstås gruvan och hann också med att umgås och äta gott tillsammans.

Bilden är tagen från den utsiktsplats som invigdes av Carl XVI Gustaf i samband med invigningen av Världsarvet Falun den 31 maj 2002.

Fr v: Kjell Risberg (N), Jan-Erik Lalander (J), Sven Lalander (N), Stig Dahleman (O), Sylvia Tottmar (H), Åsa Fristedt (N) (skymd), Sven Israelsson (N)

Foto: Olle Tottmar (H)

Här delar Magnus Lalander med sig av sina intryck från Släktmötet baserat på de aktiviteter han deltog i

Släkträffen startade klockan halv två på fredag eftermiddag med uppsamling utanför First Hotel Grand i Falun. Strax före två anlände Falukurirens reporter Gudrun Klefbom och fotograf Kjell Jansson. Släktens nestor Sven Lalander, som organiserat mötet, intervjuades. Redan i torsdagens upplaga av Dalarnas Tidningar (= en sammanslutning av Falukuriren, Borlänge Tidning, Nya Ludvika Tidning, Södra Dalarnas Tidning och Mora Tidning) hade en blänkare förts in. Där informerade man om släktmötet och efterlyste om någon av dessa tidningars läsare kunde bistå med uppgifter om vår anfaders fosterfar, Johan Lalander. Något som kunde ge klarhet om namnet Lalanders ursprung. Även fredagens intervju återgavs påföljande måndag i Dalarnas Tidningar.

Efter intervjun begav sig sällskapet iväg till Ornässtugan, där vi ledsagades av den trevliga unga amerikanskan Deborah, som genom giftermål nu bodde i trakten. Deborah gav på utmärkt svenska en levande beskrivning av Ornässtugan och återgav valda sägner om Gustav Vasas äventyr i Dalarna. Deltagarna fick tillfälle att ge prov på sina kunskaper i ämnet. En av deltagarna kunde också bistå guiden med informationen, att cirka en tredjedel av Sveriges innevånare lär vara släkt med Gustav Vasa. Vi fick också tillfälle, att besöka den toalett genom vilken Gustav Vasa firades ned av Barbro Stigsdotter.

Efter besöket av Ornässtugan åkte vi till Sundborn och Carl Larsson gården, där vi ledsagades av en litet äldre guide, klädd i Karin-förkläde. Hon beskrev förtjusande och utförligt Carl Larssons liv och leverne och inte minst Karins och barnens roll i hans liv. Det som frapperade mig, var att Carl Larsson kom från så enkla förhållanden och ändå redan på den tiden hade tillfälle att åka till Paris för att där, så småningom, slå igenom som målare. Inte heller hade jag klart för mig, att han föddes och i början av sin karriär verkade i Stockholm, för att först när Karin ärvde "Carl Larsson-gården", flytta till Sundborn.

Han är ju världsberömd för sina idylliska målningar av Karin och barnen i huset och dess vackra omgivning. Men med tanke på hur lugna barn i den åldern brukar vara, kan jag inte låta bli, att fundera över, om allt verkligen var så idylliskt, när pappa målaren skulle måla av sina barn. Det var ett stort hus på över 500 m², som ännu vårdades av släktingarna, så där kommer ju Lalanders släktstuga i lä. Förutom huset som sådant och målningar av Carl Larsson, fanns också fina vävarbeten av Karin, målningar och skulpturer av andra av dåtidens konstnärer, som var Carl Larssons vänner - Zorn, prins Eugen, Bruno Liljefors och Döderhultaren. Här fanns också japanska målningar, skulpturer m.m. Carl Larsson var en stor beundrare av japansk konst, något som i dagens läge säkert är ett stort plus i kanten bland penningstarka turister från detta land.

På lördagen guidade Örjan Hamrin runt i Falun och de olika områden som ingår i Världsarvet Falun

Foto: Olle Tottmar

Alf Lalander (J), Jan-Erik Lalander (J), Jacob Lalander (J), Deisy Andersson (J), Sven Lalander (N) Foto: Olle Tottmar

Foto: Olle Tottmar

Örjan Hamrin, Birgitta Nordenman (N)

Foto: Olle Tottmar

Ulf Andersson (J), Sylvia Tottmar (H), Jan-Erik Lalander (J)

Senare på dagen föreläste Örjan Hamrin om FALU STADS HISTORIA, med bl.a boken Kåre, utveckling av BERGSMANSsystemet, som var utspritt i ett stort område kring Falun - från Ornäs i söder till Sundborn i norr. På grund av ändrad teknik för gruvbrytningen ersattes BERGSMANS-systemet av mer industriell gruvbrytning och därmed sammanhängande koncentration till Falu stad. Örjan påpekade, att eftersom dåtidens transporter företrädesvis följde låglänt terräng och vattendrag, var Dalarnas naturliga centrum, där bebyggelse först konstaterats, Tunabygden och trakten kring Torsång, dvs inom nuvarande Borlänge kommun. Det är bara tack vare gruvan, som centrum i Dalarna hamnat i Falun.

Anders Israelsson (N), Kjell Risberg (N), Örjan Hamrin, Inger Renström (N) (skymd), Åsa Fristedt (N), Patrik Renström (N), Gudrun Risberg (N) Foto: Olle Tottmar

Örjan muntrade också upp sällskapet med en del roliga historier om stadsfullmäktiges ordförande i Falun i början av förra seklet, Billinger.

Sven Lalander gav en illustrerad presentation av Axel Lalanders liv. Axel var ju en av grundarna av släktföreningen, och ägnade en stor del av sitt liv åt släktforskning. Släktforskning var på den tiden, utan tillgång till INTERNET och andra elektroniska hjälpmedel, mycket mödosamt, och förekom endast i ringa omfattning utanför adelssläktena. Axel for land och rike runt, för att tillsammans med sina vänner i släktföreningen, kunna upprätta de släktträd vi alla nu har tillgång till. Han slog i kyrkböcker och fann då både mer och mindre smickrande omdömen om våra förfäder.

På kvällen serverades en trerättersupé i restaurangen i FIRST HOTEL GRAND, i vilken släktfränderna hade tillfälle, att bekanta sig med varandra i mindre sällskap. Maten var utsökt och servitören mycket elegant klädd i svart heldräkt med guldknappar.

Stig Dahleman (O), Sylvia Tottmar (H), Sven Lalander (N), Gudrun Risberg (N)

Jan Leijd (H), Maija Lalander (N), Kjell Risberg (N)

Foto: Olle Tottmar

På söndagen var det dags för besök i gruvan och på gruvmuseet, där bl.a. världens största mynt och modeller av POLHEMs uppfinningar kan beskådas.

Ulla Rapp (A), Anders Mellberg (N),
Deisy Andersson (J)

Magnus Lalander (N), Inger Mellberg (N), Ulf Andersson (J)
Foto: Olle Tottmar

Dalarnas län, som förutom Orsa Finnmark, i stort sett sammanfaller med landskapet Dalarna, har under ett flertal år varit ett avfolkningslän, men i dagarna publicerad statistik visar att år 2002 ökade Dalarnas befolkning med 260 personer. De största ökningarna står Falun (+148), Leksand (+71) och Ludvika (+42) för. Falun är Dalarnas folkrikaste kommun med 55 000 innevånare, medan Borlänge kommer på andra plats med 47 000 och Ludvika på tredje plats med 26 000 innevånare. Trakten kring Siljan var en av de tidigaste turisttrakterna i Sverige, som då baserade sin ekonomi på lantbruk. Nuförtiden är den baserad på småföretagsamhet ofta i kombination med turism. Södra Dalarna med Falun, Borlänge, Ludvika och Avesta m.m. hör ju förutom till Dalarna också till BERGSLAGEN med över tusenårig industriell tradition, vilket gör denna del unik i Sverige. STORA från Falun, betraktas som världens äldsta aktiebolag, och firade för några år sedan 700 års jubileum, nere i Stora Stöten i Falun. Borlänges industriella bas är pappersmassa och stål med Kvarnsvedens pappersbruk och Domnarvets järnverk, som största arbetsgivare. I Ludvika finns förutom krafttekniskt centrum world wide inom ABB också Spendrups. Den för drygt 10 år sedan nedlagda gruvan i Grängesberg, var då Sveriges andra gruva (efter Kiruna/Malmberget) med nära 1000 anställda. I Ludvika finns dessutom "Brunnsviks folkhögskola", där många socialdemokratiska politiker vidareutbildats.

Ni som kom VÄLKOMNA ÅTER och ni som ej hade tillfälle att komma -
VÄLKOMNA TILL SVERIGES FOLKKULTURELLA CENTRUM DALARNA

hälsar *Magnus* som du finner på sidan 326 i Släktboken

Jan-Erik Lalander (J), Jana Lalander (J), Ingrid Jonsson-Wallin (A) Foto: Olle Tottmar

Deltagare vid släktmötet i Falun

Släktgren Namn

J - Deisy Andersson, Bollnäs

H - Jan Leijd, Älvsjö

J - Ulf Andersson, Bollnäs

H - Kerstin Leijd-Tidbäck, Huddinge

O - Gulli Dahleman, Ås

N - Anders Mellberg, Norrtälje

O - Stig Dahleman, Ås

N - Inger Mellberg, Norrtälje

N - Åsa Fristedt, Falun

N - Birgitta Nordenman, Uppsala

N - Anders Israelsson, Falun

A - Ulla Rapp, Bjursås

N - Sven Israelsson, Falun

N - Inger Renström, Umeå

J - Alf Lalander Penningby

N - Patrik Renström, Umeå

N - Carl-Axel Lalander, Örnköldsvik

N - Gudrun Risberg, Falun

J - Jacob Lalander, Riga

N - Kjell Risberg, Falun

J - Jana Lalander, USA

H - Olof Tottmar, Uppsala

J - Jan-Erik Lalander, Saltsjöbaden

H - Sylvia Tottmar, Uppsala

N - Lainete Lalander, Ludvika

A - Ingrid Jonsson-Wallin, Falun

N - Magnus Lalander, Ludvika

G - Staffan Wiklander, Falun

N - Maija Lalander, Lidingö

N - Sven Lalander, Lidingö

Alf Lalander (J), Inger Renström (N), Olle Tottmar (H), Kerstin Leijd-Tidbäck (H)
Mellberg

Foto: Inger

I bakgrunden: Anders Mellberg (N), Magnus Lalander (N), Ulla Rapp (A)
